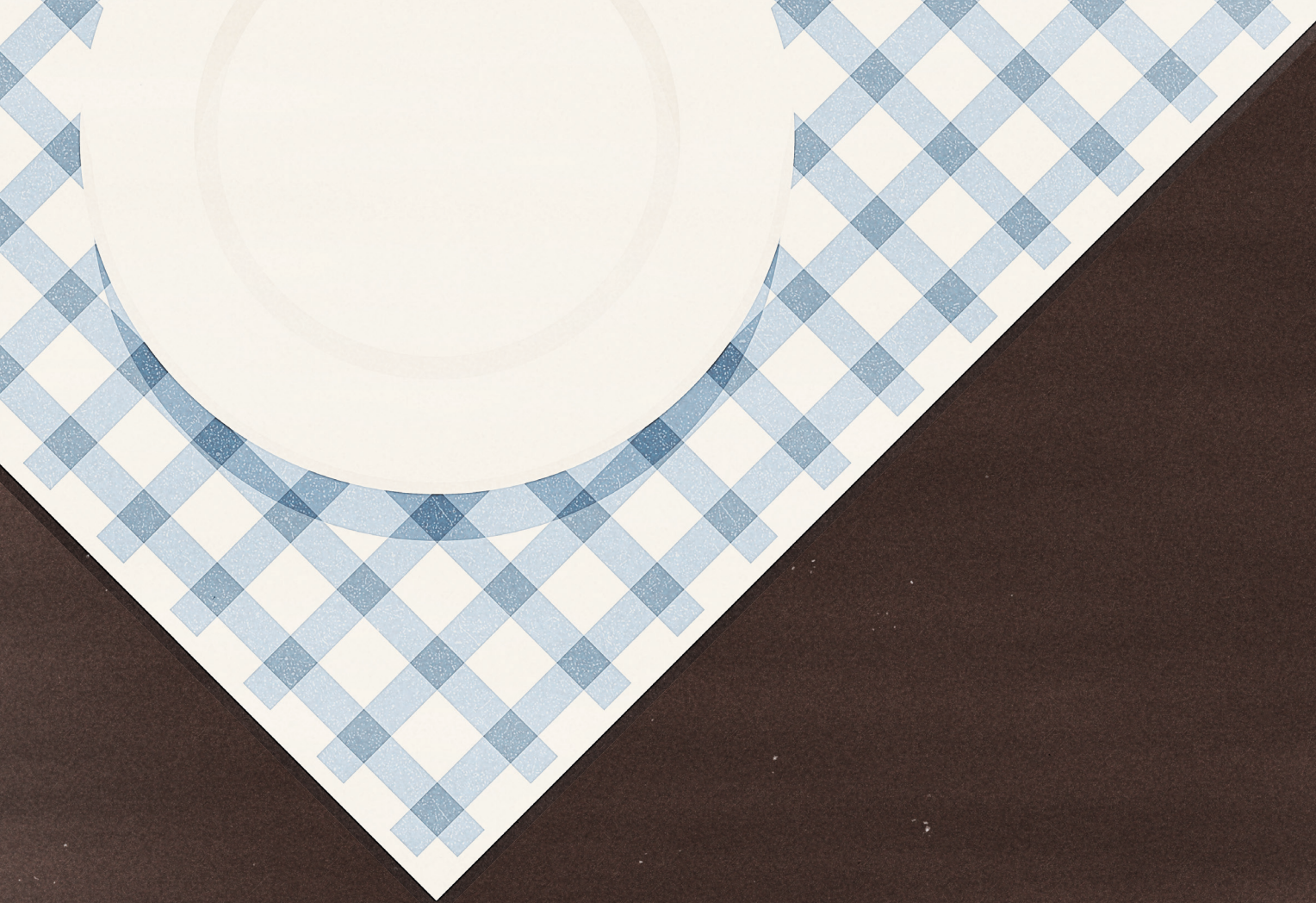

Banický chlebiček

Dokumentárny film Romana Fábiana

„Čo môžeš urobiť ty
ako jednotlivec?“

Baničský chlebiček

Celovečerný dokumentárny film o zašlej sláve jednej dediny
a šanci mladého človeka uchytiť sa v tomto prostredí.

Slovensko, 60'12" / blu-ray, DVD / jazyk: SK / titulky: ENG

scenár a réžia: Roman Fábian / **kamera:** Ivo Miko, Rastislav Trizma, Roman Fábian / **strih:** Peter Harum

hudba: David Kollár / **nahrávanie zvuku:** Juraj Baláž, Peter Polák / **postprodukcia zvuku:** Lukáš Kasprzyk

dramaturgia RTVS: Mária Šnircová / **výkonná producentka:** Mirka Dírerová / **manažérka výroby RTVS:** Soňa Komová

producent: Rozhlas a televízia Slovenska a positive film, s. r. o.

účinkujú: Ján Fábian, Milan Birka, Zuzana Birková st., Zuzka Birková, Štefan Boldi, Ján Doboš, Tomáš Gonos, Ján Kožár, Zuzana Kožárová, Ľuboš Lešták, Štefan Šimko

O filme

V roku 1909 bol v banskej oblasti Horného Gemera v okolí Rožňavy vybudovaný jeden z najmodernejších banských závodov v Európe, kde v sedemnástich baniach pracovalo takmer šesťdesiatpäť percent miestnych obyvateľov. Po páde komunizmu bola ťažba železnej rudy z ekonomických dôvodov ukončená, v prevádzke zostal len jeden banský komplex. Film Banícky chlebiček sa sústreďuje na obyvateľov gemerskej dediny Rakovnica a cez sériu portrétov jej obyvateľov podáva obraz myslenia celého kraja. Ten sa spája v názore, že počas komunizmu boli šťastnejší a ich život bol kvalitnejší. Príbehu dominuje rozprávanie Ing. Jána Fábiana, vysokoškolského profesora s čestným doktorátom z Dillí, ktorý niekoľko rokov aktívne žil v Kanade, Afrike, Nemecku, bol štipendistom Humboldtovej nadácie, poradcom ministerstva hospodárstva v 90. rokoch a dnes napriek veku 78 rokov učí na Technickej univerzite v Košiciach. Jeho rozprávanie, ktoré sa vyznačuje odstupom na jednej strane pamätníka – baníka a na druhej strane pamätníka – človeka, je v prudkom kontraste s pohľadom najmladších protagonistov, ku ktorým celý film smeruje. Práve pochopenie tohto kontrastu vytvára zmysel filmu, ktorý si cez príbehy miestnych ľudí a ich vzťah k rodnému kraju a jeho minulosti kladie otázku: „Čo sa tu stalo a akú máme budúcnosť?“

Režisér

V TEJTO DEDINE SOM SA NARODIL A VYRÁSTOL rozhovor s režisérom Romanom Fábianom

Prečo si sa rozhodol nakrúcať práve v Rakovnici a kto bol tvoj prvý protagonista, od ktorého sa to potom odvíjalo?

To, že sa film odohráva v Rakovnici, je podmienené veľmi prozaickou vecou: v tejto dedine som sa narodil a vyrástol. Napriek tomu, že v nej už sedemnášť rokov nežijem, dva roky dozadu som v nej nakrútil svoj absolventský film. Bol to hraný film na študijné účely. Počas nakrúcania som v prostredí vypožoroval, že bez ohľadu na vek si takmer každý obyvateľ pochvaľuje život v období komunizmu. V tom istom čase som sa stretol s Ing. Jánom Fábianom, ktorý je mojou vzdialenou rodinou. Je to vysokoškolský profesor, precestoval polovicu sveta, hovorí celkom slušne niekoľkými jazykmi a vo veku sedemdesiat osem rokov pokojne žije v rodnej obci a chodí na huby.

Bola to len taká malá návšteva, pretože sme sa stretli pred obchodom a pozval ma k sebe. Sadli sme si do jeho pracovne a bez toho, že by som mu to akokoľvek nadhodil, sám sa rozrozprával o histórii kraja, o miestnych ľuďoch, o baníctve, o budúcnosti a hlavne o súčasných mladých ľuďoch. Keď som po tomto rozhovore stretával ostatných miestnych, pochopil som, že tu vzniká pomerne zaujímavý kontrast. A tak som niečo napísal, podarilo sa nám zohnať nejaké drobné a nakrútili sme to.

So svojím hraným filmom *Ja som baník, kto je viac* si vyhral študentský festival Áčko. Ako popri ňom vznikal tento dokumentárny film? Je to zostrih zvyškového materiálu, alebo ste celý čas vedeli, že nakrúcate dva filmy?

Jedno leto vznikol hraný film a rok na to dokument. Sú to dva celkom samostatné filmy, s vlastným materiálom.

Ako sa ti nakrúcalo v rodnej obci? Myslíš, že sa v tých ľuďoch počas nakrúcania niečo zmenilo?

Ked' sa človek niekam vráti po takmer šesnástich rokoch, je mierne mimo hry. Chvíľku trvalo, kým som sa stal súčasťou prostredia. Ale trvalo to len chvíľu, v podstate dva mesiace. Výrazným integračným prvkom v našom prostredí je krčma. Cez ňu som sa pomerne rýchlo zoznámil s mladými ľuďmi, návštevami a rozprávaním pána Fábiana som celkom rýchlo našiel starších baníkov a tak to postupne šlo. Ešte pre hraný absolventský film rok predtým som urobil v dvoch obciach kasting v miestnych domoch kultúry a tam prišlo tiež niekoľko ľudí. Vtedy som ešte nemal ani poňatie o tom, že sa tam vrátim kvôli dokumentu, ale ich rozprávanie bolo mimoriadne inšpiratívne a celé sa to poskladalo takmer samo. Čo sa týka druhej časti otázky, nemyslím si, že sa v nich za ten čas, čo som tam bol, niečo zmenilo.

Krásne prostredie Gemera sprostredkuje divákovi pútavá kamera aj dynamický strih. Ako by si bližšie popísal svoju spoluprácu s kameramanom a strihačom filmu, prípadne vašu spoločnú vizuálnu koncepciu?

Aj keď je len málo ľudí, ktorí majú nejaké pochopenie pre takýto prístup, s kameramanom Ivom Mikom nejako zvlášť neanalyzujeme, ako to urobíme. Ja som si len po niekoľkých skúsenostiach s nakrúcaním v autentickom prostredí povedal, že chcem mať dve kamery. Jedna sníma protagonistu alebo situáciu v kontexte celkového prostredia – teda robí celok, a druhá v tom istom okamihu vychytáva detaily, švenkuje, preostruje a podobne. Preto som si zavolať na spoluprácu dvoch mladých kameramanov – Iva Mika a Rastu Trizmu. Povedali sme si, čo od ktorého človeka chceme a plus mínus sme sa toho držali. Proste sme tam prišli a urobili to. Práve vďaka tým dvom kamerám mal potom strihač možnosť pracovať so strihovo hutnejším materiálom. Čo sa však týka strihača, výrazne vstúpil do finálnej podoby filmu, pretože sme ho v podstate spoločne stavali až v strižni. Nejaká tá pôvodná koncepcia bola, ale práve v strižni sme to celkom prevrátili. Význam síce zostal podobný ako pri pôvodnom zámere, ale štruktúra je iná.

Ako sa nakrúcalo s nehercami? Boli s niekým špeciálne ťažkosti, ktoré by stáli za reč?

Nechcel som tých ľudí do ničoho tlačiť, snažili sme sa skôr len byť pri nich a nechať ich v maximálnej miere žiť prirodzeným životom, takže v podstate nenastal žiaden problém alebo neriešiteľná situácia. Práve naopak, po nakrúcaní s každým protagonistom videl, že aj väčšina štábu tých ľudí celkom zaujato počúvala a rovnako ako mne predtým, sa im postupne skladal obraz. Tí ľudia boli fakt skvelí a my sme sa z nich a s nimi tešili.

Film vznikol v koprodukcii produkčnej spoločnosti Positive film a RTVS ako stredometrážny film pre televíziu. Zdá sa však, že už má aj svoju dlhometrážnu verziu pre kiná. Ako k tomu došlo a aké s ním máš distribučné plány?

Film vznikol práve vďaka podpore RTVS a Audiovizuálneho fondu ako 52-minútový televízny dokument. Materiálu bolo o niečo viac a keďže napriek tomu, že nemal nijakú zvláštnu umeleckú ambíciu, chcel len čo najjednoduchšie porozprávať to, čo som považoval za zaujímavé a ľudia naň reagovali pozitívne, rozhodli sme sa pridať mu pár minút a dať mu tak možnosť, aby ho videlo viac divákov. V tejto dĺžke je životaschopnejší.

Bol by som rád, keby sa dostal k stredoškólákom, preto riešime rôzne školské premietania, zároveň by som bol rád, keby ho uvideli ľudia v ostatných regiónoch, pretože problémy, ktorými sa zaoberá, nie sú len lokálne. Práve preto sa možno stane napríklad súčasťou Kinobusu. Zároveň sa snažíme dostať ho do menších klubových kín, kde má hádam najväčšiu šancu nájsť si svojich divákov, no a zjaví sa v televízii. Zároveň sa pokúsime rozposlať ho na zahraničné festivaly a uvidíme.

Banický chlebiček **už nie je študentský film. Napriek tomu, že si študoval réžiu hraných filmov, debutuješ s dokumentom. Ako vidíš svoju budúcnosť ako režisér?**

Ja som naozaj nepremýšľal o tom, že niečím debutujem, alebo nie. Mal som len pocit, že by stálo za to o tom rozprávať, a preto som to urobil. Teraz som napísal scenár k celovečernému hranému filmu a práve píšem ďalší. Jeden by som chcel obsadiť nehercami, napriek tomu, že by to mal byť film hraný, a naopak o tom druhom uvažujem ako o výrazne hereckom filme. O budúcnosti radšej veľmi nešpekulujem, zatiaľ mi stačí robiť to, na čo mám chuť a popritom to, čo ma užívi. Alebo naopak.

Životopisy tvorcov

Roman Fábian

námet, scenár
a réžia

Narodil sa roku v 1981 v Rožňave. Absolvoval štúdium filmovej a televíznej réžie na VŠMU v Bratislave. Ešte počas štúdia vytvoril filmy *The Stranger* (2008), *Veľké pranie* (2007), *Piercing* (2009), *Rainy Blues* (2011). Za svoj hraný absolventský film *Ja som baník, kto je viac* (2012) získal Grand prix na festivale Áčko 2012, cenu Igric za študentskú tvorbu a tiež nomináciu na festivale v Amsterdame. Ako asistent réžie spolupracoval na filme *Marhuľový ostrov* (2011). V súčasnosti pracuje ako filmový a televízny režisér (*Prvé oddelenie*, *Druhý dych*, *Horúca krv*). Dokumentárny film *Banický chlebiček* je Fábianov dlhometrážny debut.

Ivo Miko

kamera

Narodil sa v roku 1978 v Sabinove. Po absolvovaní Fakulty telesnej výchovy a športu v Bratislave začal študovať na Filmovej a televíznej fakulte VŠMU v Bratislave. Absolvoval odbor Kameramanská tvorba a fotografia, kde momentálne ďalej pôsobí ako doktorand. Už počas štúdia spolupracoval s Romanom Fábianom na filmoch *Cudzinec* (2008), *Veľké pranie* (2007), ktorý získal cenu za najlepší hraný film na študentskom festivale Áčko a *Ja som baník, kto je viac*, ktorý získal na festivale Áčko medzi inými aj cenu za kameru. Spolupracoval aj na absolventskom filme Lukáša Hanuláka *Otec* (2009) či na viacerých projektoch režiséra Petra Begányiho, ako *Erotic Nation* (2009) alebo *Výstava* (2012, druhá kamera) ocenenom na filmovom festivale Febio Fest. S režisérom Mirom Remom spolupracoval na celovečernom dokumentárnom filme *Comeback*, ktorý je momentálne v postprodukčnej fáze. V súčasnosti pracuje ako filmový a televízny kameraman: *Prvé oddelenie*, *Aféry*, *Najväčšie kriminálne prípady*, *Najväčšie tragédie*.

**Rastislav
Trizma**
kamera

Narodil sa v roku 1986 v Bratislave. Absolvoval odbor Kameramanská tvorba a fotografia na VŠMU v Bratislave. Počas štúdia spolupracoval na filmoch, ako *Môj posledný výstrel* (2006), *Sen* (2007), *Random* (2008), *Piercing* (2009), *Obraz do Ameriky* (2009), *Reklama na auto* (2010), *Kto je K?* (2010) a *Obedár* (2010). Ako druhý kameraman spolupracoval na filme *Marhuľový ostrov* (2011) a ako ostrič na filmoch *Osadné* (2009), *Otec* (2009) a *X=X+1*. Venuje sa tiež televíznej tvorbe: *Pod lampou*, *Odsúdené*, *Druhý dych*, *Horúca krv*, *Áno šéfe* a ďalšie. Na dlhometrážnom dokumentárnom filme *Banický chlebiček* spolupracoval ako druhý kameraman.

**Peter
Harum**
strih

Narodil sa v roku 1978 v Bratislave. Absolvoval štúdium Strihovej skladby na VŠMU v Bratislave. Medzi jeho najúspešnejšie filmy patrí autorský dokumentárny film *Vladkova cesta* (2010, Cena Literárneho fondu za umelecký výkon v oblasti dokumentárneho filmu), hraný film *Ja som baník, kto je viac* (2012, Grand prix na festivale Áčko 2012, nominácia na festivale v Amsterdame) a celovečerný dokumentárny film *Cigáni idú do volieb* (2012, Zvláštne uznanie za mimoriadne kvalitnú strihovú zložku filmu – ocenenie Silver Eye 2012). Popritom sa venuje tiež televíznej tvorbe (*Nové bývanie*, *Áno šéfe*, *Gen.sk*, *Nebíčko v papuľke*).

**David
Kollár**
hudba

Narodil sa v roku 1983 v Prešove, kde do svojich 17 rokov študoval na Jazzovej škole. V roku 2009 sa začal venovať filmovej hudbe. Doposiaľ pripravil hudbu k vyše 15 filmom a niekoľkým divadelným predstaveniam. Posledné malo premiéru v londýnskom East Moon Theater. Okrem iného spolupracoval s pohybovým divadlom Debris Company. V rámci filmovej tvorby spolupracoval s režisérmi ako Miro Remo, Roman Fábian, Srdjan Sekicki, Dmitry Trakovsky, Veronika Mikalová atď. Vo vydavateľstve Hevhetia vyšli dva jeho albumy s filmovou hudbou: *Film Soundtracks and Ideas* a *album Film Works 2011*. V roku 2012 začal spolupracovať s nórsym gitarovým mágom Eivindom Aarsetom, ktorý pripravil hudbu k niekoľkým domácim filmom. V súčasnosti spolupracuje na pohybovej performance Artrance spolu s Lenkou Dusilovou, Andreou Ladanyiovou, Indiou Czajkowskou a Gergom Borlaiom.

**Mirka
Dírerová**
výkonná
producentka

Narodila sa v Humennom v roku 1986. Je absolventkou Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave a súčasne študovala produkciu na Filmovej fakulte Vysokej školy múzických umení v Bratislave. Pracuje na produkcii rôznych úspešných televíznych a komerčných projektov a podujatí. Väčšiu radosť jej však robí produkcia filmov. Práve dokumentárne filmy sú jej srdcovou záležitosťou, ktorej sa venuje po produkčnej i po producentskej stránke: *Odchádzanie* (r. Dušan Hudec, 2013), *Čo mu iné ostáva* (r. Peter Kováčik, 2013), *Aj my sme tu doma* (r. Marcel Pázman, 2013), *0800 800 818* (r. Marcel Pázman, 2011), *Camino* (r. Jana Bučka, 2011), *Mamma who born me* (r. Jana Kovalčíková, 2010), *Druhý život* (r. Peter Kováčik, 2010). Venuje sa aj organizácii a lektorstvu na filmových workshopoch a ďalších podujatiach.

positivefilm

Realizáciu a distribúciu tohto filmu finančne podporil

rtv: ROZHLAS A TELEVÍZIA SLOVENSKA

Mediálni partneri:

:RÁDIO DEVÍN

• RÁDIO_FM

infoROŽŇAVA
■ www.inforoznava.sk internetové noviny

FILM
TOPIA

VYROBENÉ S PODPOROU
MINISTERSTVA KULTÚRY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Partner filmu:

